

HERALDISK TIDSSKRIFT

1961 • BIND 1 • NR 3 • SIDE 90-94

Nye kommunevåbener i Norden

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Nye Kommunevåbener i Norden

AF NUTIDENS heraldik er den kommunale den mest levende. Ja, i nogle lande er kommunalheraldikken omtrent den eneste form for heraldik med liv i. I de seneste 10–15 år har i hundredvis af europæiske kommuner (ordet taget i videste betydning: landkommuner, sogne, købstæder, counties, departementer, osv.), som hidtil ikke har været våbenførende, taget sig våben. Uden for Skandinavien er interessen bl. a. stor i Frankrig og Storbritannien.

I Norden har især *Finland* vakt betrettiget opsigt, ikke blot ved antallet af sine nye kommunevåbener, men også ved deres heraldiske kvalitet: deres fantasifulde og elegante nyskabninger, og den vakre udførelse de fleste af dem har fået. De nyeste finske kommunevåbener publiceres hvert år i farver i *Mitä-Missä-Miloin*, den finske Hvem-Hvad-Hvor.

Også *Sverige* har imidlertid en frodig, moderne, ofte meget vellykket kommunal heraldik. *Danmark* følger ganske godt med; siden krigen har 60 danske kommuner og amtskommuner fået våbener, deraf flere udmærkede. I *Norge* synes den kommunalheraldiske aktivitet derimod ikke at

være stor. *Island* fik sit vistnok første kommunevåben (Reykjavik) i 1957.

Heraldisk Tidsskrift håber fremtidigt at kunne bringe gengivelser og omtale af alle nye kommunevåbener i Norden. Her følger den første oversigt:

Danmark

Hvem-Hvad-Hvor 1961, som udkom i november 1960, indeholdt farvetavler med og tekst til bl. a. 24 amtskommunevåbener og 170 købstads- og kommunevåbener, hvilket må være en praktisk talt 100 pct.'s dækning af hvad der i øjeblikket findes.

Der er for tiden mindst 6–8 kommunevåbener under udarbejdelse, men ingen af dem er endeligt vedtaget.

S. T. A.

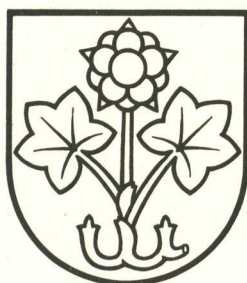
Finland

Under första halvåret 1960 i Finland fastställda kommunvapen. Landskommuner:

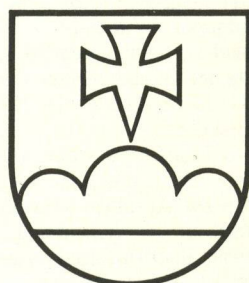
Kiikala. I rött fält en rova av guld. Fastställt 4/1 1960. *Kiikala* har tagit rovan till vapenbild efter ett småde-

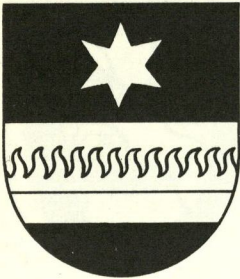
Kiikala

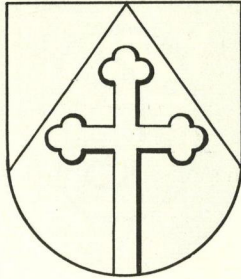
Muurame

Pelkosenniemi

Sodankylä

Virmo

Nuijamaa

namn grannkommunernas innevånare givit dem. Komponerat av Ahti Hammar.

Muurame. I rött fält en hjortronplanta av silver med ett bär av guld. Fastställt 6/2 1960. »Muurame« är ett av de finska namnen för hjortron (= muldebær). Komponerat av Ahti Hammar.

Pelkosenniemi. I fält av silver ett blått stickkors ovanför ett av blått och silver delat treberg. Fastställt 24/3 1960. Även Pelkosenniemi har ett talande vapen, ehuru det icke anspelar på kommunens namn utan på fjället *Pyhätunturi*, med dess tre toppar, och sjön *Pyhäjärvi* vid dess fot. *Pyhä* betyder helig, *tunturi* fjäll, och *järvi* sjö. Komponerat av Ahti Hammar.

Sodankylä. I svart fält en sänkt bjälke av silver belagd med en upp-

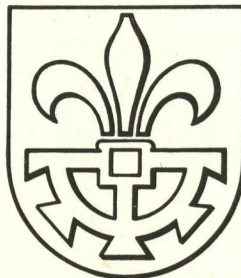
till medelst en flamskura bildad röd kavle och ovanför åtföljd av en sexuddig stjärna av silver. Fastställt 24/3 1960. Vapnet vill framställa en nying (dvs.: et lejrball mellem to på hverandre lagte træstammer) under Lapplands stjärnhimmel. Genom flamskuran har man försökt få fram bilden av eld mellan två trädstammar. Komponerat av A. Liuksiala.

Virmo, finska *Mynämäki.* I fält av silver en röd spets belagd med ett uppskjutande klöverbladskors av guld. Fastställt 24/3 1960. Virmo har en märklig och ovanligt stor medeltida kyrka. Vapnet anspelar på kyrkan. Komponerat av Olof Eriksson.

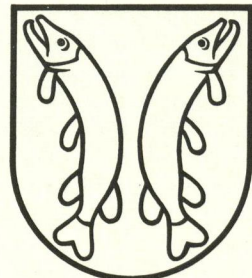
Nuijamaa. I fält av silver en framkommande svart björnram med klor av guld hållande en röd klubba. Fastställt 24/3 1960. Ett talande vapen. *Nuija* betyder klubba, och *maa* be-

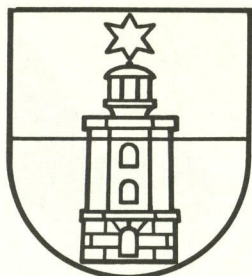
Tyrvääntö

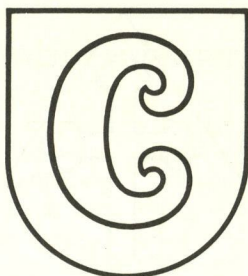
Muurla

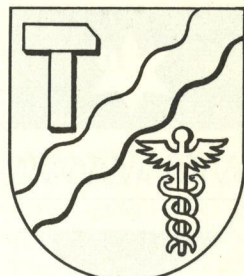
Nystad

Hangö

Borgå

Tammerfors

tyder land. Komponerat av Gustaf von Numers.

Tyrväntö. I rött fält två upprättstående, frånvända och guldbevärade gösar av silver samt mellan dem i sköldhuvudet en ros av silver. Fastställt 29/3 1960. Komponerat av Gustaf von Numers.

Muurla. I rött fält ett halvt vattenhjul varur uppväxer en lilja, allt av guld. Fastställt 1/6 1960. Sköldemärket i Muurla kommuns vapen är taget från ett vapen fört av överstebefallningsmannen på Kexholm, sedermera amiralen Joachim Didriksson (Brand) till Muurla och Tieksmäki (död 1614). Komponerat av Olof Eriksson.

Städer, vilkas gamla vapen översetts och faststälts:

Nystad, finska *Uusikaupunki.* I fält av silver två upprättstående, frånvända blå gäddor. Fastställt 4/1 1960. Konstnär Ahti Hammar.

Hangö, finska *Hanko.* I ett av blått och silver delat fält ett av silver och rött delat fyrorn, vars dörr- och fönsteröppningar är blå, ovanför åtföljt av en sexuddig stjärna av silver. Fastställt 4/1 1960. Konstnär Gustaf von Numers.

Borgå, finska *Porvoo.* I blått fält en eldstålsliknande bokstav C av silver.

Fastställt 1/6 1960. Konstnär Gustaf von Numers.

Tammerfors, finska *Tampere.* I rött fält en av vågskuror bildad ginbalk åtföljd ovanför av en stolpvis ställd hammare och nedanför av en stolpvis ställd merkuriestav, allt av guld. Fastställt 16/6 1960. Konstnär Olof Eriksson.

Vapnen för denna artikel är ritade: Kiikala, Muurame, Pelkosenniemi, Nuijamaa, Tyrväntö, Nystad, Hangö och Borgå av *Ahti Hammar*. Sodankylä, Virmo, Muurla och Tammerfors av *Olof Eriksson*.

Bo Tennberg

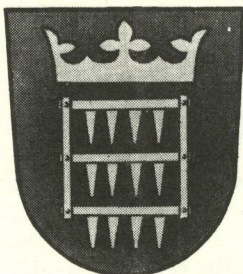
Sverige

Av de svenska kommunala vapen, som under år 1960 antagits eller färdigstälts, äro följande utarbetade av *Svenska Kommunalheraldiska Institutet* (SKHI) i Stockholm:

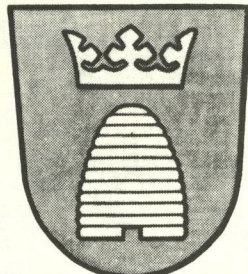
Fryksände kommun i Fryksdals härad, Värmlands län. »I fält av silver en allmogebåt och däröver två korslagda åror, allt blått och inom en bård av samma tinktur.« Motivet med båten och årorerna är hämtat från Fryksdals häradssigill år 1638. Tinkturen äro de värmländska färgerna. Antaget den 3 februari 1958. Tecknat av Sven Sköld.

Fryksände

Herrestad

Lessebo

Herrestads kommun i Herrestads härad, Malmöhus län. »I blått fält en fyrkantsharv med två vertikala och tre horisontella stockar, de senare med vardera fyra pinnar, samt däröver en krona, allt av guld.« Motivet är hämtat från Herrestads häradssigill under trohetsförsäkran till konung Fredrik I år 1524. Antaget den 14 mars 1958. Tecknat av Jan Raneke.

Lessebo köping i Konga härad, Kronobergs län. »I rött fält en bikupa och däröver en krona, allt av guld.« Motivet med bikupan är hämtat från det sedan år 1808 kända vattenmärket för Lessebo pappersbruk, medan kronan är en heraldisk omskrivning av den naturalistiska konungabilden i Konga häradssigill från år 1568. Tinkturerna äro de småländska färgerna. Antaget den 18 oktober 1960. Tecknat av Sven Sköld.

Listerby kommun i Blekinge län. »I rött fält tre, två och en ordnade, sexuddiga stjärnor av guld, åtföljda ovan av ett med ett rakarmat svart kors belagt klöverbladskors av silver samt nedan av en roddbåt av silver.« Fältets färg och de tre stjärnorna utmärka släkten Wachtmeisters samhörighet med kommunen alltsedan amiralgeneralen och generalguvernören greve Hans Wachtmeister (1641–1714). Korset är hämtat från sockensigillet för Edestad inom kommunen, medan båten utgör vapenbilden för den på sin egendom Göholm i Listerby begravne sjöhjälten, generalamiralen greve Johan Puke (1751–1816). Antaget den 29 oktober 1959. Tecknat av Sven Sköld.

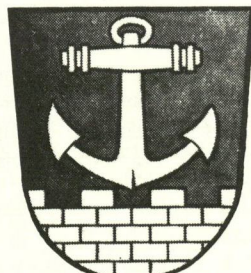
Ljusdals köping i Gävleborgs län. »I svart fält inom en bård av guld ett avslitit bockhuvud av samma tink-

Listerby

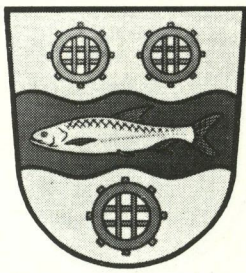
Ljusdal

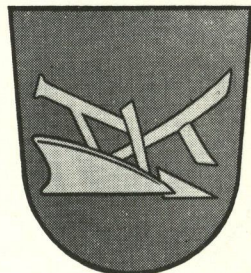
Lomma

Lövånger

Virserum

Åkerbo

tur med rød beværing.« Motivet är hämtat från Ljusdals sockensigill år 1638, vilket i sin tur otvivelaktigt går tillbaka på landskapet Hälsinglands vapen, vilket år 1560 beskrives som »En förgylt bock vdi ett swart field«. Genom bården, som i heraldiken användes för att utmärka en yngre gren av en släkt, kommer köpingens utbrytning ur Ljusdals kommun år 1914 till uttryck. Antaget den 20 november 1958. Tecknat av Sven Sköld.

Lomma köping i Bara härad, Malmöhus län. »I rött fält ett ankare av guld och därunder en uppskjutande, genomgående, krenelerad mur av guld med röda fogar.« (Icke SKH:s blasonering). Motivet utmärker köpingens tegelindustri och hamn, fordom frihamn för Lunds universitet. Tinkturen äro gemensamma för landskapet Skåne och Bara härad. Antaget den 19 maj 1960 och fastställt av Kungl. Maj:t den 25 november 1960. Tecknat av Jan Raneke.

Lövångers kommun i Västerbottens län. »I blått fält ett från ett svävande treberg uppväxande vinträd med röda drucklasar och åtföljt på vardera sidan av två mot trädets stam vända,

bjälkvis ställda och stolpvis ordnade fiskar med röda fenor, allt av silver.« Motivet är hämtat från sockensigillet år 1662, där det sannolikt symboliserar livets träd. Tinkturen äro landskapet Västerbottens färger. Antaget 1/6 1959. Tecknat av Sven Sköld.

Virserums köping i Aspelands härad, Kalmar län. »I fält av silver en medelst vågskuror bildad blå bjälke, belagd med en fisk (asp) av silver med röda fenor samt åtföljd ovan av två och nedan av ett rött vattenhjul.« Motivet med fisken, uppenbarligen en asp, är hämtat från Aspelands häradssigill år 1568, medan den medelst vågskuror bildade bjälken utmärker Emån, samt vattenhjulen köpingens industri i gången och nuvarande tid. Antaget den 11 juni 1959. Tecknat av Sven Sköld.

Åkerbo kommun i Åkerbo härad, Östergötlands län. »I rött fält en vänstervänd högplog med rist, allt av guld.« Motivet är hämtat från Åkerbo häradssigill år 1569. Tinkturen äro landskapet Östergötlands färger. Antaget den 28 oktober 1958. Tecknat av Sven Sköld.

Uno Lindgren

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.